

Izhaja vsak terek, četrtek in soboto. — Cena za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono.

Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strassmajerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 v od 1 mm, za poslana, namanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1:20 od 1 mm, za reklamne novice med tekstem 5 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Nekaj besed za 1. maj.

Celje, 1. maja.

Kako daleč more tudi najtreznejšega človeka zavesti fanatizem za uveljavljenje gotove smeri, nam kaže odlomek iz govora te dni v Beogradu aretirane srbskega komunističnega voditelja dr. Topaloviča na kongresu soc. dem. stranke v Vojvodini. Dr. Topalovič je ob tej priliki med drugim izjavil:

»Vsak kilometer železniške proge, vsaka novozgrajena tovarna, vsak ekonomski napredek pomeni jačjenje protirevolucije in mi tega jačjenja ne smemo dovoliti. Mi moramo gledati, da za dalj časa ne pride do konsolidacije tega sicer rednega stanja. Naš pokret mora biti v stalnem gibanju, da vzdržimo politično napetost in vezemo na ta način naše čete na notranjost države ter jih oslabimo na demarkacijski liniji. Skrbeti moramo, da dovedemo državo do nemogočnosti, da zadovolji delavske zahteve, ker nam bo le tako mogoče vzdržati in potencilati nezadovoljstvo delavskih mas, koje bomo rabili v slučaju protirevolucijonarne akcije proti madžarski revoluciji v trenutku, ko pride do spopada med našimi četami in madžarsko revolucijonarno vojsko. Naša dolžnost je jasna. Če tudi se ni pogojev, da prevzamemo politično oblast v svoje roke, zato ne smemo ostati mirni, ampak moramo storiti vse korake, da zasiguramo zmago revolucijonarne vojske. Zavedamo se, kaj bi potem nastopilo. Naša ozemlja bi bila okupirana po italijanski vojski, ki bi prišla, da vzpostavi železnični promet, ki je antantni nujno potreben. Jugoslavija bi bila raztrgana. Toda, sodrugi, tudi ruski socialisti so za ljubo mednarodnemu socializmu riskirali svojo državo, pa moramo to storiti tudi mi. Gotovo je, da bi narod bil odločno proti temu, če bi prišle madžarske čete, pa to zahteva interes mednarodnega socializma. V državljanski vojni, ki bi potem nastala, bi naša narodnost propala, bi bila masakrirana, ali zmagal bi komunizem. Mi smo tu predstavitelji komunizma, in ne predstavitelji nacije. Mar Rusi niso žrtvovali svoje nacije na ljubo socializmu? Ali je naša dolžnost drugačna nego ona, kateri so se Rusi tako sijajno odzvali?«

Takšno mišljenje se je širilo s strani brezvestnih hujskačev med nezavedno maso in s takimi idejami se je pripravljala revolucija za vzpostavitev sovjetske republike, ki je imela nasto-

piti baš minole dni in ki je tako žalostno ponesrečila. Upamo, da pride po dogodkih zadnjih dni streznenje, streznenje tudi med tiste komuniste, ki so si na tajnih sestankih že razdelili šarže za slučaj sovjetske vlade.

Prvi maj — delavski praznik! Velike so bile vsako leto priprave za ta socialistični praznik. Pa že prihajajo iz raznih dežel glasovi, da socialisti sami pričenjajo drugače pojmovati pomen praznovanja 1. maja. Tudi v njihovih vrstah se množe glasovi, da je v delu, da je v zvišanju produkcije pot iz današnje svetovne krize. Na Čehoslovaškem se je med delavstvom vršilo že cele tedne veliko gibanje za to, naj se na dan 1. maja dela in naj se za služek tega dne daruje za invalide, vdove in sirote ter za podporne sklade dobroteljskih ustanov. Iz Berlina prihaja vest, da je nemška narodna skupščina zavrgla predlog, naj se prvi maj proglašuje kot zakoniti praznik. V sovjetski Rusiji pa je izšel naravnost ukaz vlade, da mora delavstvo po celi Rusiji 1. maja vsaj 6 ur delati v obče koristne namene.

Kako so se odločili naši jugoslovenski socialisti, ne vemo. Vemo le to, da se je tudi v časopisju te stranke iz delavskih vrst pojavilo mnogo glasov, naj se 1. maj ne praznuje, ampak naj gre delavstvo na delo in naj žrtvuje zaslužek tega dne v dobroteljske namene, bodisi za preostale ljubljanskih žrtve, bodisi za invalide itd. Vse to kaže, da tudi med našo jugoslovensko delavstvo prihaja streznenje iz revolucije mrzlice in da prihaja spoznanje, v čem leži spas in napredek naroda in države. Kaže pa tudi, da v našem delavstvu vključno neštetim slabim vplivom vojne in nje posledic ni zamrl smisel za veličino dela, smisel za človekoljubje in za praktično socialno udejstvovanje vsakega posameznika.

Iz Hrvatske prihajajo glasovi, da hočejo tam na vladi sedeči krogi s terorjem zatreti socialistično gibanje. Ne bomo se spuščali v teoretiziranje, ali je to primerno ali ne. Zgodovina uči, da se idej ni nikdar s silo zatrla. Da treba nastopiti proti strankarsko-političnim izrodkom, proti komunističnemu terorju in proti protidržavni agitaciji z vsemi sredstvi, je jasno. Kar se pa danes godi po Hrvatskem, to presega te meje in se bo na deželi sami še maščevalo. Zdi se človeku, kakor da ljudje pri hrvatski vladi rivajo glavo v pesek, samo da bi ne videli težkih socialnih problemov, ki pretresajo svet in tudi našo državo.

Tyrannenblut«, so anarhisti najnovejšega kova pod praporom boljševiškega komunizma zrušili mogočno Rusijo v razvaline, jo zavili v plamen in jo posipali s pepelom lastnih domov. Dočim so se torej doslej eksaltirani posamezniki borili proti »tiraniji«, ki se niti ne da natanko objektivno definirati kot pojem, je sedaj pričel boj vsakega proti vsem. Nastopila je zmeda, ki grozi upropastiti svet. Propagator ne ve, kak je program njegovemu stremljenju, vršitelji teh bolnih idej pa hodijo vsak v svoji smeri brez cest in ciljev. Nikdo ne ve, kje mu je obstati, nikdo morda ne sluti, da mu bo konec v brezdanjem prepadu.

Živimo v žalostnih časih, ko je prišla človeška zver z verige, ko nikdo ne priznava avtoritete, ko gradimo oltarje prokletemu egoizmu; silimo v dobo apokalipse, ko davi oče lastnega otroka, ko ubija sin svojo mater; lezemo v oni strašni čas, ko bodemo z desnico križali se, z levico pa segali sosedu v žep. Ne bode dolgo, pa bomo z eno roko prisegali zvestobo in ljubezen, z drugo pa iskali bodala, da se iznebimo onega, ki mu velja lažnjiva sitna prisega.

Gine poštenje, iskrene besede ni, morala umira kakor za plotom slep garjav pes. Ljudstvo se je prevzelo,

Zdi se, da ne razumejo, da se naš nacionalni problem ureditve države ne more rešiti, če se obenem ne reši tudi socialno vprašanje. Preko kmečkega gibanja za agrarno reformo in preko štrajkov, ki gredo za izboljšanjem socialnega položaja, ne more danes nihše več. V širokih masah danes ni in ne more biti nacionalnih pokretov, ampak samo socialni, ekonomski. Z gesli o centralizmu, federalizmu in podobnimi ne bomo umirili širokih narodnih slojev, ne bomo utišali njih žeje po socialni pravičnosti. Nacionalna osvoboditev brez socialne za široke mase ne pomeni osvoboditve. Kaj ima kmet od Jugoslovenstva, če nima zemlje? Kaj ima od Jugoslavije, če naj mu bo v njej še dalje ravno tako slabo nego mu je bilo prej? Kaj naj bo za delavca »narodna država«, če ne pomeni zanj spremembo socialnih, ekonomskih razmer? Ali naj bo ravno v kmetu ali delavcu narodni čut tako močan, da stalno nadvlada vse druge občutke in težnje? Ali je mar v meščanskih krogih nacionalni čut tako globoko razvit, da bi bil silnejši od težnje, si izboljšati gmočni položaj? Ne, nasprotno vidimo, da je takozvani meščan dostikrat pripravljen celo državo goljufati — v svojo korist.

In kmet in delavec naj bosta drugačn! Zadoljita se naj z nacionalnim osvobojenjem, ne da bi se za nju v socialnem in ekonomskem pogledu kaj na bolje spremenilo! Dajte kmetu dovolj zemlje, delavcu pokažite z dejanjem, da je naša narodna država zgrajena na temeljih socialne pravičnosti, in videli boste, kako se bo budila ljubezen za našo lepo, narodno, socialno pravično jugoslovensko državo. Ne tiščimo glave v pesek, ne zapirajmo si oči pred krvavo in živo resnico vsakdanjega življenja, ne bojimo se resnice! Bodimo z besedo in dejanjem glasniki socialnega osvobojenja širokih narodnih mas, le tako bomo spravili v sklad interese vseh stanov v korist narodne države.

In potem smemo tudi upati, da bomo slavili 1. maj čez leto dni v srečnejših, lepših razmerah. V. S.

Politične vesti.

Vladni bojkot v parlamentu. Na seji narodnega predstavništva dne 28. aprila izjavil je min. predsednik Protič, da bo vztrajal tudi naprej v svoji obstrukcijski taktiki, da hoče v ovi vlada prihraniti domovini nečastne pri-

ves narod živi v megalomaniji lastnega »jaz« in ono malo treznih poštenjakov, ki priporočajo zmernost v uživanju in napor v delu, da obnovimo dom in dvignemo blagostanje v obče zadovoljstvo, vse ono je boren kvas, ki ne nakipne testa radi skvarjene moke. Treba novega zrnja in nove mletve in — novega kvasa.

Vojna je ubila čut za pravičnost, razdajala je smisel za poštenje. Bogatin guli in odira siromaka, revež krađe, tat ropa, ropar mori. Vsak opravlja svoj novi posel, a vse to delo je negativno. Odvaditi se ga nikdo ne mara, ker nima volje in — ker ni oblasti, ki bi ga prisilila kakorkoli. In vendar ni sredstva, ki bi bilo preslabo, privaditi ljudi poštenju in pozitivnosti.

Avtoriteta mora zopet zadobiti moči. Priboriti pa morajo državni ideji in socialni pravičnosti moč oni samozvanci, ki vladajo in se igrajo z našim čolnikem v vrtincu. Mislim, da jim bode proti škodljivcem in razdiralcem dovoljeno vsako sredstvo z ozirom na vzvišenost cilja. Za mehkužnost in cincavost sedaj ni časa!

Dogodili so se v Celju slučajji, da je zaslepljena množica, podjarjena od demagoških obetov brezvestnih egoistov, šla pred sedež oblasti — de-

zore, ki so se odigrali v zadnjem času v narodnem predstavništvu ter izpodkopavali ugled države na znotraj in zunaj. Zato je kraljevska vlada sklenila, da se ne bo več udeleževala sej narodnega predstavništva, dokler opozicija ne spremeni svoje taktike. (Ko to pišemo, je pa bil menda Protič sam tisti, ki je svojo taktiko ponesel seboj domov brez — svidenja! Op. ur.) Prihodnja seja je določena na 3. maja tl.

Preki sod za zločince proti državi.

Beograd 26. aprila. Na predlog ministrstva za notranje posle je ministrski svet sklenil uvesti postopanje po prekem sodu zoper veleizdajo in zločine proti državi po § 85 kazenskega zakona.

Naši delegati z mirovne konference na potu v Beograd.

Ljubljana 29. aprila. Danes so dospeli v Ljubljano z ekspresnim vlakom delegati mirovne konference dr. Trumbič, Žolger in dr. Rybar ter nadaljevali potovanje v Beograd.

Naši mirovni delegati v Zagrebu. — Dr. Trumbičeva izjava.

Zagreb, 29. aprila. Danes opoldne so prispeli na zagrebški kolodvor na svojem potovanju v Beograd naši delegati na mirovni konferenci, zunanji minister dr. Trumbič, dr. Rybar in tajnik dr. Pavlovič. Na kolodvoru jih je pozdravil prisrčno ban dr. Laginja, ki se je z dr. Trumbičem v vlaku dolgo pogovarjal. Delegat dr. Žolger se je odpeljal v Maribor, da obišče tam svojo obitelj. Dr. Vesnić se odpelje intri iz Pariza v Beograd. V pogovoru je dr. Trumbič izjavil, da je konferenca v San Remu hotela rešiti jadransko vprašanje na svoj način, kar pa se je našim delegatom vključno temu, da niso bili v San Remu, posrečilo pravočasno preprečiti. Vesti, ki jih trosijo italijanski listi, da so naše meje že določene, so popolnoma neresnične. Naši delegati potujejo v Beograd, da dobijo pri vladi in kroni daljna navodila glede zadržanja ter da se pogovorijo glede zunanje politike. Dr. Trumbič se je informiral pri časnikiarjih o stanju stavke in je bil posebno zadovoljen, da so vesti italijanskih listov, ki govorijo o velikih nemirih in velikem krvolitju ter o političnih bojih v Zagrebu, neresnične. Tajnik delegacije dr. Pavlovič je izjavil, da se stališče na mirovni konferenci ne sme presojeti preveč pesimistično. Delegacija se bo mudila v Beogradu do nekaj dni, da se posvetuje z vlado in dobi nadaljne in-

monstrirani za »mučenike«. Uverjen pa sem, da se pride čas, ko bodo vsi ti izpregledali in mučenike častihlepnosti in samogoltnosti preklinjali.

V nedeljo sem stal po obedu na balkonu, razmišljam, kako je mogoč pod božjim solncem tolik hlad. Izza vogla sem čul rotnenje in preklinjanje; bližalo se je osem do deset nahujskanin delavcev. Niti eden ni izgledal kakor tat ali razbojnik. Bili so videti pošteni ljudje, a sfanatizirani. Že so bili mimo, kar se eden obrne, skrči roko v pest in mi — škricu — zagrozi škripaje z zobmi: »Prmojduš, na havplaci bojo gavge!«

Da ne bi začel leteti kamenje na mirnega gledalca na balkonu, ki je le slučajno stal tam in se ni niti nasmehnil niti posmehnil, sem se umaknil. Razmišljal sem, zakaj groze neznanemu »škricu«, ki je vse svoje življenje sovražil surovo nasilstvo, krivico in hinavstvo in bi bil med srečnimi srečen, če bi prišla na svet ljubezen do bližnjega in vera v odrešenje in upanje na boljše čase.

Došel sem do zaključka, da je krvava krilatica »Prmojduš, na havplaci bojo gavge« izraz in vsebina dobe, ki jo nazivamo — rdeči maj...

VINKO V. GABERC:

Rdeči maj.

»Prmojduš, na havplaci bojo gavge!« (Geslo bodočnosti.)

Čestokrat se je že dogodilo v zgodovini, da veliki možje niti slutili niso, da postane kaka njihova v kritičnem trenutku izrečena beseda — krilatica, ki bode begala od kraja pa do konca sveta, polneč praznoto misli in impunujoč celim rodovom.

Ko je bil veliki idealist in početnik socializma vrgel med svet klic: »Proletarci vseh dežel, združite se!« si je pač morda mislil, da pride nekoč za njim koristolovci in nepoštenjaki, ki bodo slepili bedni delavski svet z blestečimi frazami, ni pa gotovo ne verjel, da se kedaj posreči pozni diktatorja ali gesti goljufa zmešati treznim ljudem možgane in reveže zlorabiti za izključno svoje sebične namene.

Že do vojne se je bil v ustih nekaterih teoretikov nauk socializma tako spridil, da je postal pravcata sokrvica, a tekom vojne so začeli žalostni praktiki svojo propagando dejstva. Dočim je baje pred dvajset leti nekje v Švici ali Ameriki izhajal nemški pisan list z geslom: »Wir färben stark, wir färben gut, wir färben mit

formacije in instrukcije ter odpotuje potem zopet nazaj v Pariz.

Pogovor med Scialojo, Nittijem in dr. Trumbičem.

Lyon 28. aprila. Iz San Rema se doznava, da sta imela Scialojo in Nitti z dr. Trumbičem, ki se vrača iz Pariza v Beograd, daljši pogovor, ki se je nadaljeval na vožnji do jezera Lago Maggiore.

Razveljavljeni mandati komunističnih občinskih odbornikov v Zagrebu.

Zagreb 29. aprila. Danes je vlada izročila poverjeniku za mesto Zagreb naredbo, s katero se razveljavljajo mandati dvajsetih komunističnih svetovalcev ter mandat dr. Hinkoviča in socialista Bukšega, ker so položili ti svetovalci prisego s pridržkom, kar pa je po zakonu nedopustno. Naredba izdaja nadalje, da je izvolitev Sv. Deliča za župana mesta Zagreba neveljavna, ker je bil njegov mandat razveljavljen. Radi tega pozivlja vlada poverjenika, da skliče takoj novo sejo mestnega sveta v svrhu izvolitve novega župana in podžupana. Na mesto razveljavljenih mandatov naj stopijo zastopniki istih strank po vrsti, kakor so vpisani v listah.

Prepovedano praznovanje 1. maja v Zagrebu.

Zagreb, 29. aprila. Redarstveno poveljništvo za mesto Zagreb je izdalo proglas, s katerim se prepoveduje praznovanje dne 1. maja kot običajnega praznika delavstva. Istotako se prepoveduje praznovanje dne 30. aprila kot spomendneva hrvatskih narodnih mučenikov Petra Zrinjskega in Frana Frankopana. Oba dneva je smatrati kot navadna delavnika, ob katerih se bo povsod delalo. Kdor bi zaprl trgovino, se bo kaznoval s tem, da se mu bo odvzela koncesija. Ob enem je izdana stroga prepoved točenja alkohola in sestajanja v gručah, kakor tudi vsa zborovanja in namejnjeni obhodi. Poveljstvo opozarja, da se bo, v slučaju, da bi se vršile vkljub prepovedi kakoršnesbodi demonstracije, rabilo brez vsega daljnjega svarjenja orožje!

Dr. Renner gre — v Beograd.
»Slovenec« piše: »Reichspost« poroča iz Beograda preko Danaja, da poseti dr. Renner baje prve dni maja Beograd. Na povratku hoče priti tudi v Zagreb in Ljubljano.

Zakaj je italijanska delegacija odpotovala iz Madjarske?

B u d i m p e š t a, 29. aprila. V današnji seji narodne skupščine je interpeliral poslanec Scigray (kršč.-narodna stranke) ministrskega predsednika radi vzroka nenadnega odpotovanja italijanske delegacije iz Madjarske. Ministrski predsednik je odgovoril, da mu je italijanski vrhovni komisar sporočil, da vlada med italijanskimi socijalnimi demokrati silno vznemirjenja, ker Madžari ravnajo nasilno z zaprtimi komunisti, jih trpinčijo in jim dajejo nezadostno obleko in premalo hrane, da z eno besedo ravnajo z njimi barbarsko. Pri obisku italijanskih delegatov v taboriščih, nadaljuje ministrskega predsednik, so se internirani komunisti pritožili radi nezadostne hrane in obleke, kar so si Italijani zapisali. Kakor se je uradno dognalo, so vse pritožbe komunistov neopravičene. Italijani so tolažili internirane komuniste, da bo kmalu bolje in da bodo kmalu osvobojeni. Italijani so v dunajskem listu »Arbeiterzeitung« objavili članek, v katerem pozdravljajo italijanski socijalni demokrati trpeče komuniste in člani 3. internacionale in jim obljublajo, da se bodo zanje zbirali darovi. (Ogorčenje in klicanje v zbornici). Ministrski predsednik je na to izjavil, da vlada ni dovolila nadaljnega obiska pri interniranih in da bo preprečila, da se madžarska gostoljubnost izkoristi v svrhu hujškanja proti madžarski vladi. (Sledilo je burno odobravanje po vsej zbornici.)

Nitti je zadovoljen!
Rim, 29. aprila. (Brezlično). Italijanski ministrski predsednik Nitti je izjavil, da je s potekom konference v San Remu zadovoljen in da je imela ista za Italijo lepe uspehe. Dosegel je na konferenci, da sta Anglija in Francija dovolili Italiji isključno pravico eksploatacije v obsednih pokrajinah Male Azije. Ugodilo se je tudi zahtevi Italije, da sme eksploatirati premogovnik pri Herakleju. V jadranskem vprašanju je Nitti drage volje ugodil želji Jugoslavije, da se reši zadeva čimprej potom neposrednih pogajanj.

Rusija noče ofenzive proti Poljski. Sovjetska ruska vlada izjavlja, da so vse poljske vesti o pripravah k ofenzivi na Poljsko fronto izmišljene in brez podlage.

Sovjetska vlada prekinila pogajanja s Finsko.

Moskva, 29. apr. Mirovna pogajanja s Finsko so se prekinila, ker je Finska stavila nesprejemljivo zahtevo za neutralizacijo petrograjske gubernije. To zahtevo je stavila Finska baje po navodilih Francoske.

Mirovno stanje Amerike z Nemčijo in Avstrijo.

Pariz, 29. aprila. Iz New-Yorka se poroča, da je senator Knox v senatnem odseku stavil nov zakonski predlog mesto resolucije reprezentacijske zbornice glede proglasitve mirovnega stanja z Nemčijo. V tem predlogu se proglašaja tudi vojno stanje z Avstrijo za končano. Vodseku so glasovali demokrati proti temu predlogu.

Železničarska stavka v Parizu.

Pariz, 29. aprila. Državna železničarska organizacija je sklenila na svoji seji z 28 proti 24 glasom, da vstopi dne 30. aprila ob polnoči v stavko.

Wilson predloži senatu znova mirovno pogodbo z Nemčijo.

Pariz 28. aprila. Washingtonski listi prinašajo vest, da bo Wilson senatni zbornici znova predložil mirovno pogodbo v odobritev s pridržki glede gospodarskih in trgovinskih odnošajev z Nemčijo.

Prehrana Berlina in Hamburga ogrožena.

Berlin 28. aprila. Plovci na Labi in Wesli so stopili v splošno stavko. Vsled tega je ogrožen dovoz živil in preskrba Veleberlina, kakor tudi Hamburga.

90 milijard zlatih mark! Kakor poročajo iz Pariza, bo naloženo Nemčiji plačilo 90 milijard zlatih mark, plačljivih v 30 obrokih po 3 milijarde na leto. Anglija je predlagala 50 milijard, Millerand pa ni popustil.

Volitve na Danskem. V poslansko zbornico je bilo izvoljenih 48 liberalcev (4 pridobili), 47 socialistov (4 pridobili), 28 konservativcev (7 pridobili), 17 radikalcev (5 izgubili), pridobitena stranka 4 (pridobila 3); svobodni socijalni demokrati, neodvisna desnica in neodvisni radikalci so zgubili po en mandat.

Turki ostanejo v Carigradu.

Lyon 28. aprila. Iz San Rema se poroča, da je vrhovni svet sklenil, da ostanejo Turki v Carigradu, da se pa uvedejo za manjšine dalekosežne potrebne garancije.

Turška mirovna delegacija je za 10. maja pozvana v Pariz.

Stavka.

Konec železničarske stavke.

Celje, 30. aprila. Včeraj je bil proglašen konec železničarske stavke. Vsi železničarji so nastopili delo in — ker so vpoklicani k orožni vaji — so bili zapriseženi. Upati je, da bo že danes vzpostavljen normalni promet.

Železničarji v Mariboru.

Maribor 30. aprila. Tudi tu se je prijavil do danes v delo velik del železničarjev. Izostali pa so doslej še vsi nemškonski in od enakih elementov nahujskani železničarji. Posledice bodo nosili sami.

Lov na stavkujče železničarje.

Zagreb, 29. apr. Včeraj se je naredila po mestu racija na stavkujče železničarje, ki se niso prijavili v službo. Prijetih je bilo okrog 100 železničarjev, katere so izročili mestnemu poveljstvu.

Komunisti v Kočevju.

Dne 27. aprila, je prišlo v Kočevje vojaštvo, da vzdrži med tamkajšnjim delavstvom red. Komunisti so imeli razpostavljene straže, ki so avizirale prihod vojaštva. Stavkarski odbor je ob prihodu vojakov dal znak s sireno, na kar so rudarji poskrili orožje ter se organizirali v čete, oborožene s koli. Danes 28. aprila se je stavka nadaljevala. Prebivalstvo, ki je državi zvesto, je bilo veselo prihoda vojaštva in se je pomirilo. Vojaštvo je nastopilo proti boljševiskonaklonjenim Kočevjarjem z vso potrebno odločnostjo, kar je tem odkrnilo vso korajžjo. Sedaj vlada mir in red.

IZ KOROTANA.

Ženski shod v Velikovcu se je vršil dne 18. aprila v velikem slogu. Po službi božji bil je sprevod po mestu, katerega se je udeležilo veliko število žensk v narodnih nošah, prepelajoč slovenske narodne pesmi. Udeležencev je bilo okrog 2500. Vršili so se govori, v katerih so podžigale govornice in govorniki ljudstvo v narodnem čutu. Potem se je vršilo zborovanje zveze ženskih društev in obed. Popoldne sta bili dve gledališki predstavi in konečno se je sklenila rezolucija 32 ženskih društev glede bližajočega se ljudskega glasovanja, na katerem so ženske izjavile, da ne marajo imeti več stikov z dednimi nemškimi tlačitelji ter so edinole za združitev s svojimi srčnimi sastrami v Jugoslaviji, prisegajo, da bodo posvetile plebiscitu vse svoje sile, da se priklopi slovenski koroški del Jugoslaviji in rotijo ves slovenski in jugoslovanski svet, posebno merodajne oblasti od Beograda do Ljubljane, da jih v tem zgodovinskem trenutku podpira z vsemi sredstvi v boju za domovino ravno tako, kakor stoji vsa Avstrija za nemškimi glasovalci.

MARIBORSKE NOVICE.

Požar. V Spodnjem Radvanju pri Mariboru je nastal v sredo, dne 21. aprila t. l. na dosedaj neznan način ogenj, ki je vpepelil gospodarsko poslopje Ivana Rottner z vso krmo in vsemi gospodarskimi stroji vred. Radvanjski, mariborski in pekrski požarni brambi se je posrečilo rešiti tik gorečega gospodarskega poslopja stoječo hišo. Škoda je precejšnja.

K mariborski podružnici Jugosl. Matice je pristopilo doslej nad 500 članov; med njimi je omeniti posebno gg. častnike 45. peš. puk., ki so pristopili polnoštevilno in razven tega vplačali 1000 dinarjev; dalje člani vojne realke 139 po številu (častniki, gojenci in podčastniki). Posamezni marljivi člani so nabrali številne nove člane. — Upamo, da bodo Celjani vzeli ta uspeh tudi sebi za vzgled!

Otroški koncert priredi dne 2. maja tl. ob 15. popoldne profesor Druzovič s svojo privatno pevsko šolo za otroke v veliki dvorani Narodnega doma. Proizvajal se bo občiren spored, med drugim otroška simfonija (Romberg) za glasovir, godalo na lok in otroška godala, pesmi za otroški zbor, samospevi in kvarteti na goslih.

Javne shode prepovedalo je okrajno glavarstvo v Mariboru v občinah župnj Sv. Martin, Tinje, Sv. Venčesl (vse na Pohorju) ter Slov. Bistrica in Makole, ker se vedno bolj širi kužna bolezen črne kože.

CELSKE NOVICE.

General Maister se je 29. tm. mudil kratek čas v Celju.

V mestnem gledališču se 1. maja (sobota) zvečer ob 7. uri ponavlja — pri znižanih cenah — Cankarjeva drama „Kralj na Betajnovi“.

Dramatična šola v mestnem gledališču. Zglasitev vsak delavnik zvečer od pol 8. ure naprej v mestnem gledališču.

Za mestno gledališče. Naše gledališče pogreša različnih potrebščin, ki so za zadovoljivo inscenacijo neobhodno potrebne, in ki jih je treba za vsako predstavo posebej iskati na posodo v trgovinah in pri privatnikih. To seveda delovanje gledališča zelo otežuje. Obrabamo se torej tem potom na vse ljubitelje našega gledališča, ki bi mogli v tem oziru gledališču koristiti s tem, da mu darujejo po možnosti vse takšne stvari, ki jih lahko pogrešajo. Za oder je marsikaj še čisto vporabno, kar se v življenju ne more več rabiti, ker je dotična stvar od bližine že preslaba, a izgleda navadno na odru iz daljave in v oderski razsvetlavi ne le docela nepokvarjena, temveč največkrat celo čisto nova. Kdor ima torej kaj takšnih stvari, ki jih je izranžiral in mu delajo v stanovanju in na podstrešju napoto, naj jih prijavi na dopisnici ravnateljstvu, da se spravijo v gledališče. Seveda se s hvalečnostjo sprejmejo tudi čisto neoporečene stvari, če bi jih kdo hotel darovati. — Prav pride vsel! Da naštejemo same nekatere stvari: pohištveni kosi (etage, kadilne mizice, podstavki, posamezni stoli, mize, fotelji

itd.) druga stanovanjska oprava (mizni prti, zastorji, svetilke, ure, slike itd.), knjige, namizni telefoni, pisalni stroji, različna posoda, orodje itd. itd. Upamo, da se občinstvo odzove v velikem številu temu pozivu! Ravnateljstvo mestnega gledališča.

Izlet na Mrzlico (1119 m) priredi — samo pri ugodnem vremenu — celjski odsek sav. podružnice Slov. plan. društva v nedeljo, dne 2. maja. Odhod ob 6 uri zjutraj iz Griž. Provijant je vzeti seboj.

Koncert Rohr. Umetnik-pianist, profesor Rohr bo 12. tm. zvečer v mali dvorani hotela Union priredil klavirski koncert, na kar muzikalne kroge v Celju opozarjamo.

Čudne vrste ščurki so bivši celjski policaji Zinntauer, Mahr, Antschar in Michelak. Kadar se pripravljajo kaki dogodki, ki so naperjeni proti državi, vedno jih najdete v važnih pogovornih bodisi na kolodvoru ali kje drugje na ulicah. Ko pa sapa te dogodke odpihne, pa se zopet poskrijejo . . .

Razdelitev šarž. Hudobni jeziki trosijo po Celju vesti, da so si komunistični voditelji za slučaj sovjetske republike razdelili že tudi šarže za Celje. Evo: cinkarniški pisar Martinčič bi bil glavni, cinkarniški delavec Germadnik okoliški župan, pek Koren celjski župan, pismonoša Filipič poštni višji upravitelj, železničar Orozel postajenačelnik i. t. d. »Novo Dobo« bi ustavili, urednika Špindlerja obesili na prvi kandelaber, »Cilijer Zeitung« bi bilo uradno sovjetsko glasilo itd. Pa to — kakor rečeno — pripovedujejo samo hudobni jeziki.

Komoni večer, ki ga priredijo koncertna pevka ga prof. Druzovičeva, virtuos na gosli g. Šlais, soloplesalec g. Pečnik in mali plesalki sestri Božica in Zlatica Markač, se bo vršil končno-veljavno v ponedeljek dne 3. maja ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Na sporedu je mnogo izrednih in zanimivih točk. Predprodaja vstopnic pri gej. Deisinger, Gregorčičeva ul. 3 in na dan predstave zvečer pri blagajni.

Kino Gaberje. V soboto 1., nedeljo 2. in ponedeljek 3. maja se predstavlja prezanimiva in izvanredno efektivna dramska atrakcija v 5 velikih dejanjih „**Dva sveta**“. V glavni vlogi slavni Harri Walden.

Policijski oddelek v Celju zasleduje nekega Madžara Arpada Weiss, ki je osumljen tihotapstva z valuto v Prekmurju. Kdor bi znal o tihotapcu kaj povedati, naj to javi drž. policijskemu oddelku »pri Zamorcu« na Ljubljanski cesti.

Poškodbe v mestnem vrtu. Straža je prišla neko Zontič Marijo radi poškodovanja nasadov v mestnem vrtu. Treba bi bilo take nepridiprave prav občutno kaznovati posebno v svarilo drugim enakim elementom.

Iz bolnice ušla je neka Angela D., katero je policija pred tednom radi spolne bolezni prišla in oddala v javno bolnico v svrhu zdravljenja.

Slovensko gledališče v Celju. Pretečeno sredo, dne 28. tm. je otvorilo dramatično društvo novo sezono s Cankarjevimi Kraljem na Betajnovi ter pri razprodanem gledališču doseglo najlepši uspeh. V naslovni vlogi je nastopil prvič novi ravnatelj-gosp. Milan Skrbinšek, ki ga ima marsikdo v najlepšem spominu že iz Ljubljane in Trsta. Snov drame je vzeta iz vsakdanjega življenja. Cankarjeva tehnika v dramatični zahteva od občinstva mnogo razmišljanja in dostikrat ne navaja vzroka dejanja. Režija mora marsikaj oživiti, česar pri čitanju drame niti ne občutimo. G. Skrbinšek je že pri prvi predstavi pokazal, kaj hoče ustvariti, kaj tudi napraviti iz naših marljivih in dobrih diletantov. Jako primerna in okusna scenerija, brezhibni nastopi, živahno igranje v skupinah ter izborne maske, vse to nam kaže velik napredek od prej. Kantor, nekaj nadčlovek, ki pogazi in potlači vse, kar mu zapira pot do cilja, kaže vendar v gotovih momentih svojo slabost, njegovi grehi ga potlačijo. G. Skrbinšek, ki je umetnik v karakternih vlogah, nam je mojstersko podal zlasti varijacijo Kantorjeve notranjosti. Momentano podleže strahovom, a se zopet ojunaci. Vrhunec je dosegla njegova igra v prizoru med Maksom in Krncem, dasi je ta sugestija vsled Kantorjeve krepke narave v dramatični sami precej neverjetna. Mojstersko je pa označena atmosfera

v Kantorjevi hiši po ženi Hani (gdč. Marija Jurmanova), po hčerki Francki (gdč. Dragica Mirnikova) in sorodnici Nini (gdč. Vorbachova). Vse brez izjeme so bile popolnoma na svojem mestu. Z nesrečno Nino, ki se ji vsled ljubezni zljubi življenje, a mora iti v kloster, je simpatiziral pač vsakdo, a na Francko, ki ljubi takisto brez upa, se opira v momentih slabosti celo korenjak Kantor. Župnik, ki ga oriše Cankar v svoji drami, je vzeti popolnoma iz življenja in nas nehote spominja na naše politične boje. Pogodil ga je g. Prekoršek tako izvrstno, da bi ga tudi v drugih vlogah radi še večkrat videli na odru. Postopača Maksa, v Cankarjevih delih sploh priljubljeno osebo, je igral g. Mejnanšek, abs. tehnika in posestnika Bernota g. Plahuta. Globoki kontrast med obema, ki se najdeta edinole v ljubezni do Francke, a se vsled tega smrtno sovražita, je prišel z dobro igro do popolne veljave. G. Mejnanšek odkriva mnogo sposobnosti za ljubimške vloge. Nekdanji štacunar, po Kantorjevi krivdi sedaj berač Krnec je imel dobrega interpretorja v gosp. Percu, ki je izvrsten ravno v karakternih vlogah. Lužarica (gdč. Hana Mirnikova) je igrala tako naravno, da je gledalec sočustvoval z njeno nesrečno rodbino in proklinjal ž njo vred Kantorjevo hišo. Prizor, v katerem nastopa sodnik in adjunkt, je v drami precej nenaraven, tem težje tudi igranje. G. Lipovšek in g. Ferlež sta se potrudila ustvariti tipe, s katerimi hoče pisatelj ožigosati ravno ta stan. Oba malčka (Salmič ml. in Benčan ml.), Kantorjeva sina, sta bila ljubka; Frančelj je prav dobro posnemal svojega očeta. Prijetno iznenadila je tudi točnost, s katero se je začelo igrati, in upajmo, da bo prihajalo občinstvo odsej pravočasno k predstavam. Kdor ne išče smeha v vsaki najnedolžnejši gesti, je gotovo užival in se poglobil v globoko zasnovano dramo, od tistih pa, ki tega niso zmožni, prosimo v bodoče več obzirnosti. Igra se ponovi v soboto pri nižjih cenah in naj nikdo ne zamudi prilike, si jo ogledati.

—vlj—

ŠPORT.

Tenis-igralkam in igralcem v vednost. Celjski športni klub nameraval je urediti tenis-igrišče v celjskem mestnem vrtu. Z obžalovanjem smo zvedeli, da se bode moralo najbrže to misel opustiti in to — radi pomanjkanja sredstev. Kot smo se informirali, znaša tozadevni proračun cca. 17.000 kron. Ni za današnje razmere ta svota previsoka, vendar pa športni klub, ki se nahaja šele v razvoju, ne razpolaga z daleka s takimi sredstvi. Obžalovanja vredno bi bilo, če bi pokazali celjski slojci za tenis-šport tako malo zanimanja, da bi se ta misel — radi pomanjkanja sredstev — res morala opustiti. Poglejmo druga jugoslovanska mesta: Ljubljano, Maribor in osobito Zagreb. Temkaj podpira občinstvo športne činitelje vsestransko, zasleduje delovanje športnih klubov z največjim zanimanjem. Pri nas opažamo po veliki večini ravno nasprotno. Zganite se vendar, Celjani, pokažite, da ne zaostajate za drugimi mesti! Upamo, da ne ostane ta klic brez odmeva in, da pokaže občinstvo svoje umevanje in čut za šport. Opozarjamo cen. občinstvo, na današnji članek pod rubriko »Šport«.

Tenis-šport. Ureditev tenis-igrišča v Celju se do danes še vedno ni mogla izvršiti in to vsled pomanjkanja denarnih sredstev. Proračun za najpotrebnejša dela znaša cca. 17.000 kron, s katero vsoto pa naš mladi klub žalibog za enkrat še ne razpolaga, ker znašajo tudi stroški za ureditvo drugih igrišč ter za nabavo raznih športnih potrebščin ogromno veliko. Vsi do danes izdani pozivi na celjsko občinstvo so ostali skoraj povsem brezuspešni ter so tudi prijave članov za ta odsek neznačajne. Ker je že skrajni čas, da se odloči, če se bode moglo z ureditvijo tenis-igrišča sploh začeti, se obračamo še enkrat s pozivom na celjsko občinstvo ter prosimo, da nas gmotno podpira, ker sicer ostane mesto Celje brez tenis-igrišča. — Prijave članov sprejemata gosp. J. Ferlež, Celje, Narodni dom in gosp. J. Pogačar, podružnica ljubljanske kreditne banke, kjer se blagovolijo tudi vsi denarni prispevki izročiti. Vsak denarni prispevek se bode hvaležno sprejel. Tenis-odsek Športni klub, Celje.

Lahka atletika. V najkrajšem času se prične na športnem prostoru »Celjskega športnega kluba, Celje« z gojitveno lahke atletike pod vodstvom gosp. Benčana star. in gosp. Kapusa. V pošten pridejo zlasti olimpijske igre, kot metanje diska, kopja, kroglice, nadalje tek i. t. d. Vsi oni gospodje, ki se nameravajo udeležiti teh vaj, ter do danes še niso prijavi svojega pristopa športnemu klubu, se pozivajo, da store to čimprej. Prijave sprejema iz prijaznosti gosp. Kapus, Celje, Glavni trg.

DNEVNE NOVICE.

Vodja zdravilišča v Topolšici. Imenovan je za vodjo zdravilišča v Topolšici pri Šoštanju dr. Oton Haus, sin bivšega avstroogrškega admirala Hausa. Zanimalo nas bi, ali zna ta novoimenovani vodja tudi slovenski?

Dr. Pegan — zagovornik »Schulvereina«. Iz Laškega poročila »Jugoslavija«, da je kakor znano prodal sekvester z dovoljenjem vlade šulferajnsko šolo laški trški občini. Proti tozadevni prepisni sklepu vložil je Schulverein po dr. Peganu pritožbo na celjsko okrajno sodišče, kjer pa je seveda sijajno pogorel. — Trebalo bi vendar z dr. Peganom že enkrat javno obračunati. Kaj pa odvetniška zbornica!

Velika železniška komisija v Beogradu. Ministerski svet je sklenil že lansko leto na predlog železniškega ministra, da se prične sistematično proučevanje najvažnejših železniških prog, katere je treba zgraditi v našem kraljestvu in proučevanje zboljšanja našega železniškega prometa vobče. V ta namen se je sestavila v Beogradu velika železniška komisija pri železniškem ministru. Člani te komisije so financijeri, inženirji, ekonomski, trgovci, industrijalci, oficirji in zastopniki kmetijskih organizacij. Prva seja te komisije se vrši v pondeljek dne 3. maja t. l. v Beogradu. Zadržano Zvezo v Celju kot eno izmed slovenskih združnih organizacij bode stalno zastopal v tej za povzdigo našega narodnega gospodarstva prevadni komisiji njen podpredsednik, narodni zastopnik g. dr. Vekoslav Kukovec.

Poročil se je 26. aprila poštni uradnik g. Tone Jvnik v Radgoni z gdč. Milko Gajšekovo iz Radgone. Bilo srečno.

Razglas. Gosp. V. Radojević, 2011 Ventura Aven. Fresno, Cal. v Severni Ameriki je izgubil v vojni dva svoja sina Gojka in Jova. Jovo je bil zavarovan za življenje na 10.000 dolarjev; padel je v francoskih Argonih kot vojak ameriške armade. Svoto življenjske zavarovalnine je imenovan oče določil v dobrodelne namene na ta način, da se podpira redno mesečno petero jugoslovanskih sirot dečkov, ki jim je oče padel kot legijonar v boju za jugoslovansko svobodo. Eden izmed teh petih sirot naj bo po želji ustanovnika slovenskega pokolenja. Izbor je poveril rektoratu ljubljanskega vseučilišča, ki se s tem obrača na občinstvo s prošnjo, da se mu v čim krajšem času naznani ime in naslov sina (po možnosti še mladega, ker bo ustanova trajala 20 let) kakega padlega slovenskega legionarja. Rektorat vseučilišča kraljevstva Srbov Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, 24. apr. 1920. Rektor: Plemelj.

Zakaj se pa na nas jezite? Klerikalci se vedno jeze in zabavljajo, če jih kot stranko imenujemo s praviim imenom t. j. klerikalce. Brcajo in branijo se z vsemi štirimi, češ da niso klerikalci. Dne 22. aprila pa je mariborski »Slov. Gospodar«, torej njihovo glasilo, prinesel iz Planine dopis o županu; v tem dopisu čitamo: »Ker je bil prepričanja, je prišel kot tak po milosti naših klerikalcev v občinski odbor...« Brez komentarja!

Na Slovenskem so samo še komunisti. Pod tem naslovom piše »Dmovina«: Glasilo zagrebških komunistov »Nova Istina« prinaša o mariborskem shodu socialistov zanimivo poročilo in pove tudi stvari, ki jih je »Naprej« v svojem poročilu o tem shodu izpustil. »Nova Istina« piše, da se je dosegel v Mariboru med komunisti in socialisti popoln sporazum. Oba dela socialistov se spojita brez ograde, oba tvorita eno stranko in sprejmeta ista načela, isto taktiko, ki je bila načrtana na beograjskem kongresu komunistov. Soci-

jalno-demokratska stranka v Sloveniji preneha biti samostojna stranka in pristopi oficijelno komunistični centralni organizaciji v Beogradu. Po sklepih mariborskega shoda bi imel tudi »Naprej« postati glasilo komunistov.

Poljski znanstveniki v Varšavi. V Vršavi se je vršil dne 7. t. m. štiridnevni kongres poljskih znanstvenikov v dvorani tamošnjega vseučilišča. Zbralo se je nad 500 znanstvenikov iz vse poljske zemlje. Vsa vseučilišča in učni zavodi so poslali svoje zastopnike na ta kongres.

Vprašanje premogovnika v Peču. Ju je stalo — kakor poročajo vesti iz Pariza — za nas prej mnogo ugodnejše, kakor danes. Ker je sedaj odločeno, da Pečuh ne pripade Jugoslaviji, trudila se je prejšnja beograjska vlada, da zagisava vsaj eksploatacijo rudnika za 5 prihodnjih let. Po teh določilih bi prevzela naša država upravo premogovnika in bi tako prišlo 60% proizvodna nam v prid. Sedaj se je pa to vprašanje odstopilo reparacijski komisiji, katera bo določila višino odstotka za našo državo.

Prošnja. Jožef Beli iz Zgor. Hudinje pri Celju je služil kot kanonir pri celovškem polku 37, bil v Rusiji ujet 28. avg. 1914 ter poslan v Sibirijo, odkoder je pisal zadnjič nov. 1918. Če bi kdo kaj vedel o njem natančnejega, se prosí, naj poroča na: Katarino Beli, Zgor. Hudinja št. 24 p. Celje.

Kako so sprejeli nemške trgovce v Parizu in Londonu? Nemški listi poročajo, kako sovražno so bili sprejeti nemški trgovci v Parizu in Londonu, ko so iskali zopetnih trgovskih stik s Francijo in Anglijo. V Parizu ni nikdo hotel dati tem trgovcem prenočišča, tako da so morali potniki prenočevati v kavarnah. V Londonu pa še govoriti niso hoteli z Nemci ter so jim ob vsaki priliki kazali slike nemških grozodejstev izza vojne, tako da so Nemci morali oditi.

DOPISI.

Ljubno. Na velikonočni pondeljek so imeli socijalni demokrati v gostilni Podpečana javen shod, ki je bil mnogobrojno obiskan. Govoril je eden socijalni demokrat iz Celja in eden iz Maribora. Na zadnje je še govoril bivši žendarm Podpečan sam in javno napadel g. Šerbela, češ da je on bil doma, ko je moral Podpečan služiti vojake. Ko je prifrčal kamen na okno govornika, je ta hitro utihnil. Tisti Podpečan, ki je kot bivši žendarm znan nemškutar, kateri je pri nas ustanovil društvo veterancev in vpeljal nemški komando, hoče zdaj biti narodnjak. Poznamo take pitčke in jim nič ne verjamemo, dokler dejanjske ne pokažejo narodnega mišljenja.

Gornjigrad. Dne 14. tm. je imela »Aprovizacijska zveza uradnikov in učiteljev« svoj občni zbor po običajnem dnevnem redu. Konečno se je sklenilo, da se ista razpusti in se je takoj osnovala zadruga »Samopomoč« za okraj Gornjigrad. Na občnem zboru se je izrekla zahvala vodji politične ekspozitive g. Lipovšku in veletrgovcu g. Rud. Pevcu v Mozirju za naklonjenost, katero sta izkazala Aprovizacijski zvezi.

Gornjigrad. Družba sv. Mohorja je pred enim mescem izdala svoj koledar za l. 1920, katerega pa naši udje še niso prejeli, ker naš novi poverjenik g. župnik Novak noče poslati po knjige na Ljubno. Ali bomo morali do konca leta čakati na letošnji koledar? Poštino morajo itak plačati udje, torej župnikova skopost pri tem ne bode nič prizadeta. Naj še opomnimo, da je novi poverjenik letos nabral komaj 59 udov, lahko bi jih pa še enkrat toliko, ako bi se hotel za to brigati. Družbo sv. Mohorja opozarjamo na to okolnost, da bode vedela, zakaj je pri nas tako padlo število udov.

Iz Gornjeradganskega okraja poročila »Slov. Narod«, da je v občini Orehovci dr. Brejčeva deželna vlada postavila za gerenta Martina Hamlerja, ki je bil vedno desna roka renegata Wratschka in je l. 1918 šel kot zastopnik gornjeradganskih nemškutarjev z Orniom vred na Dunaj k cesarju tožit Slovence. Zanimivo, kakšne ljudi postavlja klerikalna vlada ob meji na čelo občin. Morda pa še pokliče Orniga nazaj v Ptuj in Jabornega v Celje?

Črešnjevce. Umri je tu, zadet od srčne kapi, upokojen železničar in posestnik Karl Soršak. Bil je vedno na-

roden, značajan in blag mož. Da ga je ljubil vsakdo, je pokazal pogreb danes 27. apr. Ob odprtjem grobu preljubega očeta, dobrega nam prijatelja, pa se je porosilo marsikatero oko, posebno ko je omedlela njegova hčerka. Za njim žalujejo neutolažljiva žena, hčerki in ves Črešnjevce. Bodi mu zemljica lahka!

Gornja Poljskava. (Zahvala.) Gospod Franc Srebot, posestnik Rotenhofa v Gaberniku, je za nabavo učil tukajšnjim ubogim šolarjem daroval 400 K, za kateri velikodušni dar se mu tem potom izreka iskrena zahvala. Šolsko vodstvo Gornja Poljskava.

RAZNE VESTI.

Obtožba proti generalu Fournierju radi kapitulacije trdnjave Maubeuge. V Parizu se je pričela obravnava proti generalu Fournierju in Ville, polkovniku Chârpierre, poveljniku Magne in Verdus ter kapetanom Ronaurdt, Sauliere in Anchar, kot odgovornim faktorjem, ker so baje avgusta 1914 brez nujnih vzrokov zapustili svoja mesta in s tem povzročili kapitulacijo trdnjave Maubeuge, katero so Nemci zavzeli. Obravnava bo trajala par tednov ter bo ponekod izvršena tajno.

Baden-glavno mesto Nižjevavstrijske? Po poročilih ČTU je v občinskem svetu mesta Baden pri Dunaju bil stavljen predlog, da se za slučaj, da bi bil Dunaj izločen iz nižjevavstrijskega ozemlja, proglasi Baden za glavno mesto Nižjevavstrijske.

Slovenec — župan v Ameriki. V mestu Keewatin v severni Minesotti je zopet izvoljen za župana Slovenec Jurij Matekovič. Pod njegovim županovanjem se je mesto zelo povzdignilo.

Zadnja poročila.

Dr. Vesnič sestavi novi kabinet.

Pariz, 29. apr. Kakor se poroča, je dobil dr. Vesnič naročilo, da sestavi novi kabinet. Dr. Vesnič je ta nalog sprejel.

Stavka končana.

Beograd, 29. apr. Glavni stavkovni odbor »Saveza« je sklenil, da se danes 29. aprila ob 19. uri konča stavka in da stopi delavstvo zopet v polnem obsegu v delo.

Delegati v Beogradu.

Beograd, 29. apr. Danes opoldne so dospeli naši delegati na mirovni konferenci dr. Trumbić in dr. Rybar s tajnikom v Beograd. Jutri pričakujejo prihod dr. Vesniča.

1. maj v Italiji.

Ljubljana, 30. apr. Ker italijanski železničarji praznujejo 1. maj, odpadejo vlaki v Italijo od 1. maja 6 ure zjutraj do 2. maja 6. ure zjutraj.

Mirovna konferenca.

Lyon, 30. apr. Prihodnja seja mirovne konference se bo vršila dne 23. maja v Parizu.

Poslano.

V predzadnji številki »Nove dobe« objavlja g. profesor Mravljak, članek o zbirki za dijaško kuhinjo v Celju, v katerem očita, da ni celjsko trgovstvo nič prispevalo in tudi omeni, da samo z obljubo ni nič pomagano.

V pojasnilo tega ponovno poročam, da je celjski gremij trgovcev sklenil, se ne mesečno, temveč za celo leto 1920 z enkratnim zneskom odkupiti in sicer posebno iz razlogov, ker so razne osebe po gostilnah in kavarnah zabavljale čez trgovstvo brez izjeme, da so sami vojni dobičkarji, navijalci cen in edini povzročitelji draginje itd., v slučaju kakšne potrebe za darila oz. prispevke pa je bila prva njih pot z zahtevo na trgovca, češ, naj da in da. Tudi različna društva, brez narodnega, izobraževalnega ali kakšnega drugega važnega pomena, so si za prispevke kar roke pri kljuki podajala in se posamezni član zaradi raznih groženj in zamer ni mogel odreči.

Prisklepanju za odkupnino se je vrinila formalna napaka, katera pa je sedaj že odpravljena, zaradi katere se je zbirka nekaj zakasnila. Kakor hitro pa bo odkupnina zbrana, bo odbor na podlagi prošnji po dobrem premisleku in po odbitku najmanj 50% za trgovsko šolo isto delil oz. razdelil. Upam, da bode znesek za dijaško kuhinjo še vedno dobrodošel, četudi morda za drugo leto.

Da ne sme član gremija plačati članarino, je neresnica, ter je bil o tem dotični trgovec slabo informiran ali se ga je pa napačno razumelo, ter se je pristop k društvu naravnost priporočal. Končno omenim še glede nakopičenja narodnega premoženja, da je treba samo pri vsakem legitimnem trgovcu zmeriti ali stehitati celo zalogo in primeriti z zalogo leta 1914 ali pa celo premoženje po kurzu krone iz leta 1914 — danes švicarski frank — centi, na kar se bode vsak lajik lahko prepričal, da tudi trgovci niso utekli posledicam, katere so morale nastati po petletnem morenju in vničevanju.

R. Stermecki,
predsednik gremija trgovcev
v Celju.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih, v grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh vam je Fellerjev pravi Eliza-fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. **Slaba hrana vam je pokvarila želodec?** Fellerjeve prave Eliza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. — **Evgen V. Feller, Stabica dolnja, Eliza-trg št. 356. Hrvatska. 1590 B 15-10**

Št. 2266/20.

Izročitev civilnih oblik padlih vojakov njih dedičem.

RAZGLAS.

Na podlagi okrožnice oddelka za narodno brambo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani z dne 13./4. tl. št. 614, se v svrhu zgotovitve seznama vseh tistih vojakov, ki so padli v vojni ali se kot pogrešani proglašeni za mrtve, pa so bili svojo civilno obleko oddali bivši avstro-ogrski vojaški upravi, poziva dediče navedenih k zglaavitvi pri mestnem magistratu celjskem do najkasneje

8. majnika 1920,

in sicer v ponedeljek 3., sredo 5., četrtek 6. in soboto 8. majnika od 9—10 ure dopoldne.

Točno je navesti:

1. ime in priimek,
2. rojstvo in naborno leto,
3. domovno občino,
4. čas odhoda k vojakom,
5. vojaški oddelek h kateremu je dotičnik odšel (polk in četa) in
6. se je-li že zaprosilo za vrnitev obleke, kam se je prošnja naslovilo in se je mogoče obleko oziroma odškodnino za njo že prejelo.

Mestni magistrat celjski, 28. aprila 1920.

Za vladnega komisarja:
Poljanec s. r.

615

Učenca,

poštenega in iz dobre hiše sprejme takoj pekarski mojster Achleitner, Kralja Petra cesta 5. 608 1

Prada se takejsi stole, mize, umivalne mize, miza za otroke, železno posteljo, klop, lestvo, vijak za perilo, posodo za perilo, veliko steklenico in kompotno steklenico. Razlagova ulica 1, pritičje levo. 610 1

Štev. 2267.

Razglas.

Na predlog oddelka za narodno brambo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani z dne 9./1. 1920, št. 2555 je g. min. Vojne in Mornarice odredil z naredbo E. T. Nr. 49. 252 od 26 jan. 1920, da se obvestijo prositelji, odnosno predstojniki oddelka za narodno brambo pokrajinske Slovenske vlade, da se bo prehodna stanarnina plačala še le po zaključku miru in ko se bodo prave razmere uredile in to po odobrenju potrebnega kredita.

V svrhu izposlovanja tozadavnega kredita je zahtevati od vseh prizadetih jedinic natančne izkaze o prehodni stanarnini, kateri se predložijo ob enem komandantu IV. armijske oblasti s ponovnim predlogom, da posreduje izplačilo zaostalih pristojbin.

Mestni magistrat celjski, 28./IV. 1920.

Za vladnega komisarja:

114

Poljanec l. r.

Dražba zemljišča.

Ker se dražba dne 25. tm. ni vršila, se bode v št. 41 že naznanjena dražba šolskega zemljišča vršila v nedeljo dne 9. majnika dopoldne ob 3/4 9. uri v šolskem poslopju okoliške šole. 606

Krajni šolski svet okolica Celje.

Obvestilo.

Ker prevzamem s 1. majnikom zopet svojo zaradi belezni začasno oddano brivnico, se tem potom p. č. duhovščini ter slavnemu občinstvu najtopleje priporočam za obilno naklonjenost.

Rudolf Anderwald.

Sprejme se tudi vajenec. 609 1

Sprejme se

izurjenega žagarja za navadno (enolistnato) in cirkularno žago. Akordno, stalno delo. Nastop takoj. Naslov v uredništvu »Nove Dobe«. 601 1

Mizarja

proti dobri plači sprejme takoj

Ivo Čater,
v Celju. 612 1

Po najvišji ceni

kupim stare kovine kakor:

baker, aluminium,
: : cin in nikel. : :

Ponudbe z množino in ceno na poštini predal št. 15, CELJE. 604 2-1

Trgovino

večjega obsega, v mestu ali trgu, iščem v zakup ali v najem. Poleg je lahko tudi zemljišče. Ponudbe prosim na upravnishvo lista pod „Trgovina“. 613 3-1

Dobro obvarovani glasevir orehove barve, dolgi format in nove kole se po ceni proda ta pri **Konrad-u Vaupotiču**, slikarju in pleskarju v Ormožu. 607 2-1

Gostilna Narodni dom v Celju se odda v najem.

Prošnje je vložiti do 15. maja tl. na načelstvo Posojilnice v Celju.

Kozličje na kožo,

ovčje, kozje in vse druge kože kupi po najvišjih cenah

Maks Stössl, Celje

Kralja Petra cesta 23. 598 10-2

Čaj
Kava
Rožiči
Fige
Žafran
Muškaptet
Orešci
Vanilija
Ingver
Lorber
Konjak
Krema
Milo i. t. d.
se kupi najceneje pritrudki!

Anton Močnik
Celje, Glavni trg. 275 11

100
104
-29
IV. Ravnikar
veletrgovina, Celje,
priporoča špeciarijsko blago in vse vrste mineralnih voda na drobno in debelo.

Ivan Strelec

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2. Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in solidno. Točasno v zalogi 502 divani in otomani. 50-2

Apno

(nevgašeno) prve vrste več meterskih stotov. Dobava sredi majnika. Kje, pove upravnishvo Nove Dobe. 583 2-2

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da prevzamem vsa manjša v **stavbeno stroko spadajajoča dela**, posebno napravo in popravo štedilnikov in druga enaka dela ter se priporočam

Leopold Mittoni

Celje, Gosposka ulica 34. 586 3-3

Seno!

prodaja 600 2-2

Hubert Gallé

grajščina Lemberg
Dobrna pri Celju.

Zopet
ogromno pošiljatev manufaktur naravnost iz inozemstva je prejela **tvrdka R. Stermecki v Celju** in sicer volne, tiskanine, cefirja, etamina, batista za ženske obleke, sukna, kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilna, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblik po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški v velikanski izbiri, pristno ročno delo lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelosamo v I. nadstropju.

Veletrgovina • razpošiljalna
R. Stermecki
Celje - Slovenija. 40 -17

Maks Zabukošek

krojaški mojster
v Celju

Oankarjeva ulica
se priporoča za točno in solidno izvršitev oblik za go-spode. 11 17

PAVEL E. DEREANI

art. podporučnik

IDA DEREANI ROJ. VANIČ

poročena

Celje, v aprilu 1920.

Zahvala.

Pri požarni nesreči v noči od 24. na 25. aprila so nam prihitele na pomoč gas. straža iz mestnega mlina, več požarnih bramb in vojaški oddelek pod vodstvom poručnika g. Merčuna, ter z velikim trudom preprečili, da se ni ogenj razširil in povzročil še večje nesreče. Vseim imenovanim izrekamo za njih požrtvovalnost svojo globoko zahvalo.

Celje, dne 25. aprila 1920.

F. in V. Jarmer.

605 1

Telefon št. 135.

Brzojavni naslov: Žito.

P. n.

Usojamo si sl. trgovstvo obvestiti, da nam je poverila svetovnoznana tovarna slanine, svinjske masti, in za izdelovanje mesnih izdelkov:

M. Gavriloviča sinovi d. dr. Petrinja,

edino zastopstvo za celo Slovenijo severno od Zidanega mosta do državne meje. Imenovane izdelke imamo vedno v zadostnih množinah v zalogi v naših tukajšnjih skladiščih.

Dospelo je razno južno sadje, vsake vrste kava in jedilno olje.

Združene veletrgovine v Celju
A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

Skušnja iz podkovstva. Po naredbi dež. vlade za Slovenijo, poverjeništa za kmetijstvo z dne 29. marca 1920, št. 461, se odpravljajo dosedanje skušnje iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali polletnega podkovskega tečaja ter se predpisuje obvezen obisk tečajev. Da se pa omogoči starejšim nad 24 let starim kovačem, doseči pravico do samostojnega izvrševanja podkovske obrti, se dovoljuje za prehodno dobo, toda samo v tekočem letu 1920, še trikratni rok za skušnje iz podkovstva za one kovaške pomočnike ali kovaške mojstre, ki so starejši kakor 24 let, četudi se niso udeleževali podkovskega tečaja. Vendar pa je k preizkušnji pripustiti kovače, ki so starejši kakor 26 let, le tedaj, če so si najmanj 14 dni s praktičnim vežbanjem na kaki podkovski šoli izpopolnili znanje in tamkaj tudi dobili teoretičen pouk o podkovstvu, za kovače med 24. in 26. letom pa se določa 30-dnevno vežbanje na podkovski šoli. Te skušnje se bodo vršile na drž. podkovski šoli v Ljubljani koncem junija, septembra in decembra. Vsi oni nad 24 let stari kovači, ki žele napraviti skušnjo na drž. podkovski šoli v Ljubljani, se pozivljajo, da vpošljejo najkasneje do 20. maja t. l. vodstvu drž. podkovske šole v Ljubljani svoje prijave, ki naj jim prilože rojstni in krstni list ter učno spričevalo, da se jim določi dan vstopa v praktično vežbanje. Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani.

Ozgodovini sladkorja. Dandanes pač skoraj vsak človek pozna prevažno potrebo sladkorja kot živila. Malokdo pa ve, da so Kitajci že poznali sladkor pred 2000 leti. Portugalci so prinesli v srednjem veku, za časa svojih pomorskih voženj, sladkor v svojo domovino, kjer so pač spoznali njegovo živilsko lastnost, vendar je ljudstvo trdilo, da ga delajo indijski čarodeji. Šele Marco Polo je prebivalstvo prepričal, da je to le bajka ter ob enem tudi od leta 1271 do 1295 svetu pokazal izdelovanje sladkorja in prvotno tvarino za dobavo istega. Potem se je sladkor razširil po Arabiji in od tam polagoma po celem svetu.

Gospodarska politika Čehoslovaške. Čehoslovaška je dobila v Ameriki proti nizkim obrestim bombaževine za 6 milijard. Plačala bo s tem,

da vrne polovico izdelanega blaga. Sama se je s tem preskrbela za celo leto z obleko, razven tega pa zaposlila vse tovarne z delom. To bombaževino je dobila radi tega, ker je vrnila republiki neko posojilo tri mesece pred rokom in si s tem pridobila kredit.

Dve novi banki v Zagrebu. V Zagrebu se osnujeta Ameriško jugoslovanska banka s kapitalom 10 milijonov dolarjev in švicarsko-jugoslovanska banka s 3 milijoni švicarskih frankov. Dober pripomoček k ozdravljenju valutnih razmer na našem tržišču.

Za kmetijsko šolo pri Vel. Nedelji. Na shodu JDS v Ormožu dne 18. tm. so zborovalci zahtevali tudi, da se predpriprave za kmetijsko šolo pri Veliki Nedelji takoj pričnejo, da se šola na vsak način more otvoriti že to jesen.

Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima na razpolago večje množilo navadnega in ojačenega razstreljivega smodnika. Po železnici se bo odpošljalo najmanj po 100 kg vsake vrste. Manjše množine se bodo oddajale v uradu, Dunajska c. 22. Reflektanti naj prigrasijo svoje potrebščine najkasneje do 5. maja t. l.

Zvišanje zlate doklade za plačevanje carine. Glasom brzozjavke c. št. 27 627 generalne carinske direkcije v Beogradu je določil finančni minister na podlagi čl. 2. zakona o splošni carinski tarifi, da se od 1. maja 1920 računa sto zlatih dinarjev za dvesto srebrnih dinarjev torej osemsto SHS kron. Dosedaj se je plačevalo za sto zlatih dinarjev 560 kron in se na podlagi gornje brzozjavke zviša doklada za 43% na 800 kron.

Hmeljarji! Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je dne 17. aprila 1920, št. 2721 poslalo hmelj. društvu sledeči dopis: »Po poročilih, ki so došla tukajšnjemu oddelku, sklepajo razni inozemski agenti že sedaj s producenti pogodbe za prodajo hmelja. Hmelj. društvo se vabi, da opozori svoje člane in tudi druge hmeljarje, da je povsod veliko pomanjkanje hmelja in se ni bati glede oddaje pridelka, tudi ako bo v splošnem dobra letina. Cene, ki se sedaj ponujajo, se zdijo prodajalcem visoke z ozirom na cene na domačem trgu, vendar pa nikakor ne odgovarjajo cenam svetovnega trga, ako se cene preračunajo po kurzu dotičnih valut.« Hmeljarji! Upoštevajte dani Vam svet

in javite vsak slučaj predprodaje vodstvu Hmelj. društva za Slovenijo s sedežem v Žalcu. Žalec, dne 28./4. 1920.

Koliko živila ima Rusija za Evropo na razpolago? Posebni poročevalec lista »Daily Express« v Moskvi je vprašal ruskega ministra prehrane, koliko živil bi Ruska zamogla dati Evropi. Minister mu je odgovoril, da razpolaga Rusija tačas z 6,450.000 tonami žita, 40.000 tonami surovega masla, 240.000 tonami mesa in 2 in pol milijoni jajec, katere bi mogla oddati Evropi. Dobava je odvisna od možnosti prevoza.

Sadjarstvo razstavo v čast petstoletne ustanovitve mesta Tabor (na Češkem) priredi deželna centralna zveza čeških sadjarjev za okrožje Tabor od 10. do 30. sept. t. l. Razstava naj poda sliko vrtnarsko-sadjarске industrije na južnem Češkem. Gori navedena zveza poziva z ozirom na omogočenje trgovskih zvez češke sadjarске industrije tudi z našo državo, naj bi se tudi podjetja iz Jugoslavije v majhnem obsegu udeležila s svojimi produkti razstave. Razstava bo obsegala 6 oddelkov: 1) sadjarstvo in vinarstvo, 2) vrtnarstvo, 3) povrtina in semenstvo, 4) industrija, 5) strokovno šolstvo, literatura itd., 6) strokovne organizacije in slične korporacije. Podrobne informacije daje ali Generalni konzulat čehoslov. republike v Beogradu, Krunska ul. 7 (ref. ing. Maly), ali pa Vyor I. jihočeške zahradnicko-ovocnafske vystavy v Tafofe.

»Narodna obutev«. »Jugoslavija« piše: Na Francoskem se izdeluje »narodna obutev« (Chaussure nationale) po enotnem tipu in prodaja po cenah, ki jih je določilo trgovinsko ministrstvo. Moški čevlji stanejo 60 frankov, ženski visoki 50 frankov, ženski šolnji 47 frankov, čevlji za dečke 52 frankov, za deklice 46 in 42 frankov, čevlji za otroke po 32 frankov.

Čehoslovaški davek na premoženje. Češka narodna skupščina je sprejela brez debate zakonski načrt, ki določa davek na premoženje. Ta davek je progresiven in sledeče odmerjen: do 200.000 kron 3%, do 800.000 kron 5%, do premoženja 3 milijonov 9%, do 8 milijonov 13%, do 15 milijonov 17%, do 23 milijonov 19%, čez 23 milijonov pa 20%. Obdačenec mora plačati 15 odstotkov davka takoj v gotovini, ostanek pa v šestih obrokih. Kdor plača celi davek takoj, dobi 10% popusta.

Obrtno pravo. Knjigo »Obrtno pravo in delavsko zavarovanje« (spisal doktor

Bogomil Senekovič) ima Občevlovensko obrtno društvo v Celju še v zalogi. Knjiga je pisana strokovnjaško in je tvarina tako izvrstno razpredeljena, da ne moremo nikomur, ki se za obrtno pravo zanima, dovolj priporočati, da si knjigo nabavi. Predvsem velja naš poziv obrtnikom in obrtniškimi organizacijam, ki si naj naročijo za svoje člane po več iztisov. Delo bo pa tudi vsakemu juristu prav dobro služilo. Cena izvodu je 10 K; prišteti bo le še poštnina za naročnike, katerim je treba knjigo poslati po pošti. Cena se plača po poštni položnici. Gospodom, ki so knjigo že naročili se ista pošlje te dni, ker je napovedana večja pošiljatev.

Prosveta.

»Planinski vestnik« začne zopet izhajati, ako se oglasi 2.000 naročnikov. Zaključna številka za l. 1914 stane 5 K, naročnina za celo leto znaša 40 kron. Člane SPD opozarjamo, naj se vsak, kdor želi prejemati zanimiv »Planinski vestnik«, naroči naravnost pri Osrednjem odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani.

Dr. Štefan Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Zbirke političnih, gospodarskih in socialnih spisov IV. zvezek. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. V dobi, ko se pripravljamo za volitev v konstituanto, ki naj končno javno uredi našo državo, je največje važnosti, da vemo, kako je pravno prišlo do ustanovitve Jugoslavije, kakšna je njena dosedanja začasna ustava in uprava, pa tudi kakšna vprašanja bo morala reševati konstituanta. Vsa ta vprašanja mora poznati vsak jugoslovanski politik, jurist, pa tudi vsak inteligent sploh. Dr. Sagadin, načelnik v ministerstvu za konstituanto, nas z vsemi temi vprašanji in dejstvi seznanja na način, ki je na eni strani znanstveno utemeljen, na drugi pa razumljiv in zanimiv za vsakega lajka. Najprej govori o zgodovini in pravnem značaju ujedinenja, potem o pravnem značaju naše države in njenem ustavnem položaju, o pravnem postopanju v državi po ujedinenju, o današnji organizaciji uprave, o racionalnih osnovah za začasno ureditev naše upravne organizacije in o glavnih problemih konstituante. V dodatku objavlja pisatelj še krfsko deklaracijo, ženevski pakt in pariško resolucijo. Brošura je pisana v lahko razumljivi srbo-hrvaščini. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

OTON ŽUPANČIČ:

Slovenski jezik in gledališče.

(Priobčuje Milan Skrbinšek.)

(Dalje.)

Eden tistih predmetov, ki vede do trme, da si človek hote in vede zatiska oči in ušesa in ne mara ne videti ne slišati dokaza in besede, je blaglasje. S tem sem se doteknil strune, na katero brenka — oh koliko rok, koliko rok. Težko je govoriti o tem. Kdo se more tukaj postaviti za merodajnega sodnika, da nam razloži pravdo o blagglasju ali neblagglasju? In kako se tukaj, kjer naj bi odločal čut za bistvo naše fonetike in ortoepije, kako se tukaj šopirijo aprioristične teorije, ki se naslanjajo na neko idealno blagglasje, ki visi v zraku, ali na krasnoslovna pravila drugih jezikov, recimo italijanščine. Tako recimo, slišim trditve, da je u »grd«, ušesu neprijeten vokal, da so zamolkli glasovi neestetični, nasproti čisti glasovi lepi in blagglasni. Potem bi se morali Francozje svojega jezika strašno sramovati, ker imajo vsepolno zamolklih ejev, in besedo amour — kako to, da položi vendar Escamillo svoji Carmen v ta grdi u toliko sladkosti, ognja in hrepenenja. In — ali bomo iskali res v tujih jezikih, v italijanščini vzora blagglasju naši slovenščini? Slišal sem že ljudi, ki jih grozno boli, da ne pišemo več vert, smert — in radi česa? Ker tujec najde, Nemec ali Italijan, ki vzame slučajno slovenski list v roke in ga iz kurioznosti malo preletava, v njem glasovne skupine, ki se mu zde neizgovorljive. Resen, izobrazhen mož mi je govoril to popolnoma resno — bil je celo slovenski pisatelj. Ali nimamo mi svojega jezika zase? Tista govorica, ki jo je ustvarila množica našega naroda, nam mora biti edino merodajna — vprašanje blagglasja ali

neblagglasja se mora gibati samo izključno v mejah ritmike našega jezika: Kar mat' me učila me mika zapet, kar starka zložila, jo lično posnet.

Evo — Vodnik nam je pokazal s štirimi priprostim vrsticami v svojem epigramsko prišpičenem kratkorečju pravo pot. Tu moramo biti samostojni, res Slovenci — in... Povedal bom paralelo iz upodablajoče umetnosti, ki je šla v tem isto pot, kakor je šla moderna filozofija, in ki jo mora iti tudi filologija, zakaj vse vede se gibljejo v okviru istega svetovnega naziranja. Tudi v kiparstvu in slikarstvu so bili časi (v poeziji tudi) ko so mislili umetniki, da so našli ideal lepote že vresničen, da je vprašanje o formah in linijah človeškega telesa že rešeno, davno rešeno — na krožniku pred njimi na mizi — Grki so ga rešili za vse večne čase, v kiparstvu, v arhitekturi, v poeziji, — samo nje je treba posnemati, pa se povzdignemo zopet do ideala, ki ga sicer ne najdemo nikoli. In kaj je nastalo iz tega? Puste akademične podobe, suhoparni kipi takozvanih lepih linij, vsa prazna pseudo-klasika. Kar je pri Grkih živelo, ker so se učili od žive prirode in so jo oblikovali v slogu, ki je odgovarjal njihovemu naturelu in dušnemu svojstvu — to je pri njih klavernih, kratkovidnih posnemalcih vedlo v nenaturno prisiljenost, v dolgočasno pozo. In bilo je treba burnih bojev v umetnosti, predno je prodrlo načelo, da ni nikjer nikake abstraktne lepote, da naj estetiki izvajajo svoja večnoveljavna pravila iz tega, kar so že pred njihovo modrostjo umetniki praktično izvršili — in da je cilj umetnosti produševljenje karakteristikov, ki jih je ustvarilo polno življenje v vsi svoji mnogoobrazni konkretnosti. Poslej imamo šele zopet umetnost naših časov, Meunier-

jeve podobe, ki so tako daleč od one nazvi-klasike, Rodina, in celo vrsto umetnin, ki so istovredne s klasičnimi, ne zato, ker so jih hoteli umetniki posnemati, nego ker so pili iz istega večnega vira, kakor vsi pravi umetniki — iz velikega neizčrpnega zaklada majke prirode.

Ravnokotno se je morala na odru umekniti takozvana lepa »weimarska« poza karakterističnim kretanjem, napeti slog in afektirana govornica priprostemu naravnemu tonu. Isto mora biti z našim blagglasjem. Ne iz abstraktnih pojmov, ne iz tujih jezikov — iz bistva, ritmike in glasovnosti našega resničnega jezika mora zajemati naša ortoepija svoja pravila. In prav v karakterističnosti bomo našli tudi edino pravo, priprosto lepoto. Prešeren... Shakespeare.

In če že hočemo teoretizirati — kako za boga naj bi bil u — ki je, če že ne vokal, vsaj semivokal — kako naj bo ta glas trši, surovejši od l-a, ki je vendar soglasnik, torej sploh nima zvoka. Ali ni narodova izreka v resnici polnejša, zvočnejša, mogočnejša. Izgovorite, prosim besede povn, vovk, — in poln, volk — prisluškuje, kje je več zvenka. Poleg tega naj pripomnim še nekaj: izgovarjavo poln, volk sploh nima na slovenskih tleh eksistenčne pravice, ker se nikjer na naši zemlji tako ne govori. Tudi po tistih malih okrožjih, kjer izgovarja ljudstvo še pravi, trdni končni l, izreka te besede na u: vuk, pun, čut. In zakaj naj bi bil glas biv neblagglasen, dočim je živ blagglasen. Kje je za nepokvarjeno uho razlika med izreko pav in stav, iz višav ali jemav. Jezik je vendar ustvarjen za uho; se oprostiti črke in teorije — zamisliti se edino v zvok — in ta je v tem in onem slučaju popolnoma isti. Doslej vsaj ni trdil živ krst, da je postavim živ, zdrav, prav, spev neblagglasen,

tudi pri petju ni bilo dosihmal najmanjšega pomisleka in sedaj kar nenkrat surovost v govoru, težkoče pri petju. Ali ne bi prašli tudi oseb, ki jim moramo, če smo odkriti in pošteti, priznati v tem oziru več sodbe nego sebi samim? Ivan Cankar je moral od gospodov kritikov marsikatero bridko preslišati, vsi mogoči prigovori in očiki so leteli nanj od vseh mogočih strani — v eni točki pa so si edini vsi, tudi najhujši in najdoslednejši njegovi nasprotniki: da je pisatelj, ki mu je oblika do skrajnosti dovršena, ki mu je slog sama muzika. Ni ga kritika, ki ne bi bil milostno posladkal svojih hudih izvajanj s tem cukerkom. In glejte čudo — ta čarovnik slovenskega jezika, — ki streša same bisere iz svojih ust, ta prvi ritmik naše proze — izgovarja končni l na v. In sedaj ubogi muzikant, stisni svojo harmoniko pod pazduho, pa pojdi v božjem imenu naprej, zakaj po tem odkritju je šel še tisti košček tvoje slave rakom žvižgat, zakaj ti, prvi naš ritmik in krasnoslovec, si nam godel rovtarske popevke in si nas varal, da zvone blagglasno. Da, da, kako papirnati smo postali, gospoda moja. Ritem in melodika ni črka, nego zvok, mi pa ga vživamo z očesom ne z ušesom. In v petju? Če nima mojster Hubad, ki je ponesel svoje dni sloves slovenske pesmi med tuji svet preko naših meja, v tem oziru ugovora proti izreki na u, kako se mu hočemo postaviti po robu mi revčki, ki komaj poznamo note, ali znamo razbijati po klavirju? In če pravi Lavjovic, ki mu menda tudi ne bo nihče odrekal finega sluha, da je za petje izgovor na v lažji, ker ne zapira jezik glasu izhoda, kakor se to godi pri l-u, in blagglasnejši, ker je vokal — kaj mu odgovorite na to, gospoda?

(Konec prihodnjic.)

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po (4%)
štiri od sto 401
156-16

Edina slovenska specijalna
trgovina z barvami in laki.
Agentura in komi-
sijsko podjetje.

Iv. Ferlež Celje

Narodni dom
447 156-17

Trgovina z lesom in drvni
na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les
po najvišjih dnevnih cenah.

SALONSKI KONCERT v hotelu BALKAN V CELJU.

novodošle kapele Začetek ob 6. uri. Postrežba prvovrstna. 264 50-11

Gostilna „Branibor“
priporoča cenj. gostom najboljša
domača vina ter vsak čas toplo
in mrzlo kuhinjo.
Za obilni obisk se priporoča
99 104-32 **A. Robek.**

Stole, žimnice, razno pohištvo
in tapetniške izdelke ima v
založbi: **Marija Baumgartner**
Gospodska ulica 25.
Naročila se izvršujejo točno insolidno.

Mastin. Enkrat na teden eno pest.
Ob pomanjkanju kreme,
ko se uporabljajo nado-
mestilna sredstva za kr-
mila pa se primeša dvakrat na teden. Prašek
Mastin, dietetično sredstvo za živino je dobil
najvišje kolajne na razstavah v Londonu,
Parizu, Rimu in Dunaju. Tisoči gospodarjev
hvalijo Mastin, ko enkrat poizkusijo in ga
ponovno rabijo. 6 zavojev praška Mastin za-
dostuje za 6 mesecev za 1 prašička ali vola.
Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah
ne dobi, potem naročite po pošti, 5 zavojev
Mastina K 20:50 poštne prosto na dom.
Mazilo zoper garje (naftamazilo) uniči
pri ljudeh in živini garje, lišaj, srbečico,
kožne bolezni, izpuščaj. Ne smrdi, ne maže
perila. 1 lonček 10:50K. Lekarna **Trnkoci**
v Ljubljani. Kranjsko, zraven rotovža.
57 24-7

Rud. Zontič
Celje, Kocenova ulica 2
(v bližini kolodvora).
Izdelovanje vseh
vrst čevljev, od
priprostitih do naj-
finjših po dnev-
nih cenah. 45-16

Dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjeni
stavbeni inženir
Ljubljana, Hlišerjeva ulica 7.
Specijelno stavbeno podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne zgradbe. 366 52-13
Izraba vodnih sil.

**Stavbeno in galan-
terijsko kleparstvo**
Ant. Jošta nasl.
Franjo Dolžan
Celje
26 Kralja Petra cesta 8
nasproti „Belega vola“ 29
Prevzema vsa v stroko spadajoča
dela. Izvršitev točna in solidna.

V gostilni pri
Kapucinskem mostu
se točijo pristna lu-
tomerska in haloška
vina. Vsaki dan sveže
pivo v sodčkih. Topla
in mrzla jedila vedno
na razpolago.
Za obisk se priporoča
Ana Mikuš.
206-11

TISKOVINE

za urade, trgovino,
denarne zvođe, dru-
štva itd. Knjige, ča-
sopise, reklame, o-
snike ter sploh vse
tiskovine izvršuje v
lični opremi in točno

**ZVEZNA
TISKARNA
V CELJU**
STROSSMAYER. ULICA
ŠT. 3. TELEFON ŠT. 65.

Franc Kramar v Celju
Zaloga galanterijskega, norimberškega in modnega
blaga, igrač ter kranjskih izdelkov na debelo in drobno.
Velika zaloga najboljših stročnic in ciga-
retnega papirja. 318 50-10

Hotel pri „Kroni“
Izvrstna vina, vedno sveže pivo in vsak čas topla
in mrzla jedila. Sprejemajo se tudi abonenui. Na
razpolago so tudi konjski hlevi.
Za obilen obisk se priporoča
1665 **Adolf Kovač.**

Po najnižji ceni se dobi
**manufaktura,
modno blago,
perilo i. t. d.**
233 50-12
v trgovini **A. Frece, Celje**
Narodni dom (tik trafike).

Oglas odprave „JADRAN“ Maribor.
SOL samo po vagonih,
dobavlja takoj
594 3-2 uvozna in izvozna tvrdka
Ferdo Sert, Maribor, Koroška c. 21.
Brzjavi: **SERT, Maribor.** Telefon interurban štev. 265.

Proti: Sladkorni bolezni,
bolezni jeter in ledvic,
otekiini želodca in čreves,
kroničnemu katarju želodca in čreves,
žolčnemu kamenu,
hemoroidom in bolezni mehurja,
putiki in debelosti, je najboljše sredstvo naravna
zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektro-
terapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino,
solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojaška god-
ba (42 mož med istimi absolvirani kosovatoristi). — Za vsakovrstne zabave je
skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tom-
bole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.
Ravnateljstvo.
454 8-6

VINO na debelo!
BRAČA KASTL
ZAGREB, Gunduličeva ulica 14.
Telefon št. 21-28. 369 26-22

**Hočete dobro
in poceni kupiti?**

**Najzanesljivejša ura
je Suttner-jeva ura!**

Nikelnasta, jeklena, srebrna ali zlata
ura, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi
veržice, prstane in uhane, vsakovrstne
darove, in potrebščine, kakor: škarje,
nože, priprave za britje, šibčnjake,
diamante za rezanje stekla, doze za
smodke in cigarete, zapetnice i. t. d.
Vse dobro in poceni najdete v ceniku
od:
H. Suttner, Ljubljana št. 983
1600 25-10

POSJOJILNICA V CELJU

USTANOV. LETA 1880 **NARODNI DOM** RES. FOND 500.000 K

SPREJEMA hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne vzdiga
DAJE posojila na vknjižbe in na menice. **OTVARJA** trgovske in obrtne kredite.

126 24-9
STANJE HRANILNIH VLOG
NAD 24.000.000 KRON